

Høringssvar til Forslag til ny byggteknisk forskrift (TEK17)

§ 11-6. Tiltak mot brannspredning mellom byggverk.

Direktoratet for Byggkvalitet
Postboks 8742 Youngstorvet
0028 OSLO

Larvik Campingplassforening
v/formann Jørn Anvik
Anvikveien 39, 3294 STAVERN

Uttalelse til høringsnotat av 10.11.18 ang. forslag til ny byggteknisk forskrift (TEK 17), ref.:16/6053. Med høringsfrist 10 feb.2017.

Larvik Campingplassforening (LCF) ønsker å gi kommentarer til utkastet slik det foreligger og med forhåndssynspunkter til tolkningsreglene som etter det opplyste ventes å foreligge i løpet av mars 2017.

Larvik er landets største campingkommune med 23 campingplasser som omfatter 4000 campingenheter. LCF er en sammenslutning av plassene. Som den eneste kommunen i landet har Larvik nylig utarbeidet en kommunedelplan for camping. Dette har vært et omfattende arbeid. Reguleringsplaner for den enkelte campingplass, som er oppfølgingen av kommunedelplanen, er i ferd med å bli igangsatt, men er stillet i bero i påvente av en avklaring av de spørsmål vi tar opp nedenfor.

LCF og Larvik kommune er på bakgrunn av dette sterkt berørt av TEK 17 med tilhørende tolkningsregler.

Grovt sett kan enhetene på en campingplass deles i to kategorier; campingvogner og villavogner. De to kategoriene har mange fellestrekk. Det finnes campingvogner som er større og finere enn villavogner og omvendt. Det samme gjelder utstyr og innhold, villavogner er også vogner på hjul. En hovedforskjell er at de største villavognene ikke lar seg transportere langs offentlig veg på egne hjul, men må fraktes (Pga. bredden). Nærmere beskrivelse av kategoriene må skje i separat fremstilling, om nødvendig og ønskelig.

Rundt om er campingvogner og villavogner behandlet likt både av plasseiere og lokale myndigheter fra villavognene kom på markedet for mer enn 20 år siden, og frem til nylig. Dette har fungert godt og likebehandlingen har ikke vært definert som et problem.

I uttalelse av 10.07.15, bilag 1, fastslo imidlertid Kommunal- og moderniseringsdepartementet at villavogner var å anse som fritidsbebyggelse og skulle behandles som sådanne. Det var ikke utredet hvilke konsekvenser det ville innebære at disse enhetene heretter skulle behandles som fritidshus i motsetning til campingvogner (som uttrykkelig er behandlet på en enklere måte blant annet i tolkningsreglene) slik næringen og de lokale myndighetene hadde behandlet disse inntil da. Henviser som eksempel til Larvik kommune sin tidligere arealplan tekst: «Innenfor spesielt angitte områder som i arealdelen er vist med formål "camping", kan alle typer markedsførte campingvogner med areal inntil 45 m2 og høyde uten hjul inntil 3,4 meter benyttes.» Dette har hele tiden vært tolket som å inkludere villavogner.

LCF har latt utarbeide en analyse av dette v. konsulentfirmaet Norconsult, jfr. bilag 2. Rapporten viser at mer enn 30 lovbestemmelser og regler aktiviseres og får anvendelse på villavogner gjennom denne defineringen. En villavogn har begrenset størrelse, er til forveksling lik en campingvogn, er utplassert på campingplasser sammen med campingvogner, og har de samme midlertidige ettårskontraktene. Det er derfor vanskelig å se hvorfor denne skal bli sidestilt med en omfangsrik hytte, som kan være flere hundre kvm stor, og som står permanent på selveiertomt i utmark. Man har valgt denne løsningen, i stedet for å kategorisere enheten som en campingvogn slik det har vært praktisert til nå, og slik forutsetningene var da villavognene ble tillatt innført og plassert på campingplassene. I visse tilfeller vil dette umuliggjøre campingvirksomhet slik den har vært drevet til nå, og standpunktet vanskeliggjør reguleringen av plassene i henhold til kommunedelplanen, slik tilfellet er i Larvik.

Hvis villavogner skal sees på som fritidsbebyggelse innebærer det at ca 4000 villavogner som i dag er plassert

rundt om i Norge er ulovlige. Det gjelder særlig fordi:

- 1) Alle utplasserte villavogner på campingplasser i Norge må byggesøkes, og hver gang en campinggjest bytter ut villavogn med en ny villavogn må man gjennom en ny søknadsprosess. Dette har aldri vært praktisert og aldri vært krevet.
- 2) For hver villavogn må det søkes om dispensasjon fra en rekke tekniske krav som TEK har til fritidsboliger, siden villavognene er bygget på samme måte som en campingvogn og ikke en hytte. Dette har heller aldri vært praktisert og aldri vært krevet.
- 3) Et av disse er kravene til snølast, som i Larvik er 4kN/m² for fritidsboliger. Noen av villavogntypene tåler maks 1,5kN/m² snølast. (Må samtlige bygges om, og er dette praktisk mulig?)
- 4) Et annet krav for fritidsboliger er avstand innbyrdes mellom enhetene på minimum 8 meter. Mellom campingvogner er denne minsteavstanden 3 meter, så de fleste villavogner står betydelig tettere enn 8 meter. For de ca 400 villavognene utplassert på campingplasser i Larvik kommune kan vi ikke se at det finnes mulighet til å finne ekstra areal om det vil kreves 8 meter avstand.

For Ytterligere detaljer om konsekvenser vises til rapporten fra Norconsult, jfr. bilag 2.

LCF vil fremheve at Justisdepartementet for sin del har lagt til grunn at villavogner ikke er å anse som fritidsbebyggelse slik at de faller utenfor tomtefestelovens anvendelsesområde. jfr. uttalelse i brev av 29.10.15 bilag 3.

Videre vil LCF påpeke at den såkalte konsensgruppen nedsatt av Direktoratet for byggkvalitet, som har kommet med forslag til nye brann og sikkerhetsforskrifter, har innstillet på å likebehandle campingvogner og villavogner.

LCF ber på denne bakgrunn om at tolkningsreglene som nå skal utarbeides formes slik at villavogner på regulerte campingplasser ikke anses som fritidsboliger med alle de konsekvensene dette har. Vi ber om at det innføres en fellesbenevnelse, «campingenhet», som omfatter begge kategorier, defineres opp mot egenarten man ønsker på en campingplass.

Direktoratet for byggkvalitet er kjent med at det over tid har pågått diskusjoner om behandlingen av de såkalte fortelt. Denne saken fant sin løsning i dialog med direktoratet og departementet i 2015, der det igjen ble tillatt med såkalte isolerte fortelt.

Denne saken er egentlig løst, men LCF ønsker å fokusere problemstillingen slik at det sikres at det reelle innhold i forskriften til TEK 10 fortsetter.

Hvis reglene utformes slik LCF foreslår vil det omfattende reguleringsplanarbeidet som nå skal starte i Larvik kunne settes i gang og fullføres på en måte som er tilfredsstillende for næringen og kommunen.

Vi møter gjerne til møte for å grunngi våre synspunkter mer omfattende.

MVH Larvik Campingplassforening ved formann Jørn Anvik

(Kopi av vår uttalelse er sendt til Larvik kommune ved Trine Flesche.)

Se vedlegg

- [LCF_Vedlegg2.pdf](#)
 - [LCF_vedlegg3.pdf](#)
 - [LCF_Vedlegg1.pdf](#)
-



DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Larvik kommune
Postboks 2020
3255 LARVIK

Deres ref

Vår ref
14/1518-15

Dato
10.07.2015

Svar på henvendelse om byggtekniske krav til villavogner. Dispensasjon etter pbl §§ 19-2 eller 19-3.

Vi viser til e-post av 5. juni. I forbindelse med behandlingen av søknader om tillatelse for plassering av villavogner på campingplass, har kommunen bedt om tilbakemelding på enkelte spørsmål.

Ansvar for å behandle saker etter plan- og bygningsloven er gjennom plan- og bygningsloven delegert til kommunene. Vi gjør derfor oppmerksom på at vi ikke har anledning til å gå inn i vurderinger av saker som ligger til behandling i kommunen, herunder hvordan en konkret byggesak skal løses. Vi vil i det følgende besvare henvendelsen på generelt grunnlag.

1. Innledning

1.1 TEK10 er under revisjon

Departementet gjør oppmerksom på at det er satt i gang et arbeid med å se nærmere på om det kan være hensiktsmessig og forsvarlig å innføre egne avstandskrav for byggverk (spikertelt) på campingplasser. I tillegg er det satt i gang arbeid med videreutvikling av dagens TEK10. Revidert versjon forventes å foreligge i 2017. Vi kan dermed ikke utelukke at det i forbindelse med det pågående arbeidet kan bli stilt mindre strenge og/eller færre krav til byggverk på campingplasser.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
<http://www.kmd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Bolig- og
bygningssavdelingen

Saksbehandler
Else-Karin Øvernes
22247158

1.2 Departementet avgrenser mot vurdering av plan og mot Byggevareforordningen. Departementet ser det ikke som nødvendig å foreta noen vurdering av om villavogner kan anses som en byggevare etter Byggevareforordningen., da denne regulerer markedsføring og omsetning av byggevarer, men ikke selve bruken.

Videre avgrenser vi også vårt svar mot vurdering av plan. Departementet legger til grunn at villavogner faller inn under begrepet "tiltak" etter pbl. § 1-6. Det er imidlertid kommunen som må foreta en vurdering av om midlertidig eller permanent plassering av villavogner er i tråd med den aktuelle kommunedelplanen.

2. Villavogner er et tiltak etter byggesaksdelen av plan- og bygningsloven

Plassering av villavogner er et tiltak som omfattes av byggesaksdelen av loven, jf. pbl. § 20-1. Om tiltaket er søknadspliktig, med eller uten krav om ansvarsrett, eller unntatt søknadsplikt avhenger av varigheten av plasseringen av tiltaket. Plassering over 2 år, innebærer at tiltaket anses som et permanent tiltak. Plassering inntil 2 år, innebærer at det anses som et midlertidig tiltak.

Enkelte midlertidige tiltak kan være teknisk kompliserte, men bl.a. av hensyn til forenkling og effektivisering ble det i 2008 innført en ordning hvor midlertidige tiltak som skal plasseres for en tidsperiode inntil 2 år kan forestås av tiltakshaver, se Ot. prp. nr 45 (2007-2008) kapittel 6.5.8.

I tillegg til unntaket for kravet om bruk av ansvarlige foretak, legger pbl. § 20-4 bokstav c opp til en mer forenklet behandling og vurdering av tiltak som skal stå inntil 2 år:

- Midlertidige tiltak skal som hovedregel behandles innen 3 uker, se pbl. § 21-7 tredje ledd,
- Plan har ikke bindende virkning for midlertidige tiltak,
- Lovens materielle krav gjelder kun så langt de passer, jf. pbl. § 30-5. I Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) kapittel 20.5.5 nevnes regler om brannkrav, avstandskrav, tilgjengelighet, miljøforhold og arkitektonisk utforming som eksempler på bestemmelser som i utgangspunktet får anvendelse også for midlertidige tiltak. I TEK10 § 1-2 fjerde og femte ledd er det nærmere presisert hvilke tekniske krav som gjelder for midlertidige tiltak, se punkt 3.1 nedenfor.

3. Hvilke tekniske krav gjelder for villavogner ?

3.1 Begrenset anvendelse av krav i TEK10 på særskilte tiltak

Utgangspunktet er at tiltak etter plan- og bygningsloven skal oppfylle materielle krav i lov og forskrift. For enkelte tiltak vil det slå svært urimelig ut dersom TEK10 i sin helhet gjøres gjeldende. Det er derfor i TEK10 § 1-2 nærmere regulert forskriftens anvendelse på særskilte tiltak:

- For konstruksjoner og anlegg, også midlertidige, gjelder kravene i TEK10 så langt de passer, jf. TEK10 § 1-2 fjerde ledd.

- For midlertidige bygninger gjelder TEK 10 med unntak av kapittel 8, 12 og 13 så langt de passer. For kapittel 14 gjelder kun § 14-5 første og andre ledd, jf. TEK 10 § 1-2 femte ledd.
- For fritidsbolig med én boenhet er det også gjort enkelte unntak fra kravene i TEK 10, se TEK 10 § 1-2 andre ledd.

3.2 Villavogner omfattes av begrepet "bygning"

For å kunne avgjøre hvilke krav i TEK 10 som gjelder, er det av betydning å fastslå om villavogner er å anse som anlegg, konstruksjon eller bygning.

Som vi ga uttrykk for i vårt brev av 5. februar 2015 er det så vidt store forskjeller mellom campingvogn og villavogn at disse er vanskelig å likestille, selv om vi registrerer at enkelte distributører gjør dette.

Etter departementets oppfatning omfattes villavogner av begrepet "bygning". Vi vil i det følgende begrunne dette nærmere.

Plan- og bygningsloven definerer ikke selv hva som er en bygning. Det foreligger imidlertid forvaltningspraksis og Høyesterettsdommer som avklarer begrepet nærmere.

Av forvaltningspraksis vises det til departementets uttalelser i sak 96/1615 om mobile fritidsboliger og 98/4843 om oppføring av campingvogn/hytte¹. Spørsmålet i sak 96/1615 var om en mobil bygning med 2 – 3 rom og en grunnflate på ca. 40 m² og påmonterte hjul var å anse som en transportabel konstruksjon etter plan- og bygningsloven av 1985 § 85. Transport langs offentlig vei måtte skje på semitrailer. Særlig på bakgrunn av størrelsen og den tungvinte transporten kom departementet til at dette var en bygning. I sak 98/4843 var forholdene tilsvarende og også her kom departementet til at bygningen ikke var å anse som en transportabel konstruksjon.

Av Høyesterettspraksis er det særlig to dommer som er av interesse, Rt-1965-1032 og Rt-1938-194. I Rt-1965-1032 kom Høyesterett til at en utsalgsbod, som stod på hjul, var å anse som bygning. Høyesterett uttalte følgende:

"Spørsmålet blir da om den omstendighet at boden står på hjul, etter forholdene i dette tilfelle må frata boden dens karakter av å være «bygning» i bygningslovens forstand. Jeg nevner her at herredsretten på grunnlag av domfeltes forklaring har funnet at boden i hvert fall vil bli stående på den leiede tomt i den tid leiekontrakten av 17. desember 1964 primært gjelder - ett år -, og dette må da også Høyesterett legge til grunn. At hjulene gjør utsalgsboden flyttbar, må under disse omstendigheter være uten betydning; hjulene vil i leietiden ikke bli brukt som hjul, men som pilarer for boden. Alt i alt finner jeg at plasseringen av boden på den leiede grunn under de foreliggende omstendigheter har fått en så stasjonær karakter at boden uansett at den står på hjul, må ansees som «bygning» i bygningslovens forstand." (vår understreking)

¹ Uttalelsene er tilgjengelig på www.rechtsdata.no og for øvrig omtalt i departementets [rundskriv H-9/05](#) § 85 – båt på land og hus på vann

Rt-1938-1914 gjaldt anke over dom som innebar at en fruktbod på hjul måtte fjernes. I saken var det anført at fruktboden ikke var et bygg i bygningslovens forstand. Anken til Høyesterett ble forkastet, og det er i dommen henvist til herredsrettens domsgrunner:

"Efter rettens mening er bygget en bygning i bygningslovens forstand. Dennes regler må derfor få anvendelse på forholdet. Retten har ved sin avgjørelse lagt vekt på, foruten byggets størrelse og utstyr, for det første at hjulene lite egner sig for transport. De krever helt fast føre, og ansees lite sterke. I bløtt føre må bygget flyttes som ethvert mindre hus uten hjul. Det kan videre ikke tas fra hverandre. Det har endelig stått urørt på samme plass henved 1 1/2 år og vilde med grunneiernes samtykke kunne ha stått der på ubestemt tid. Tiltalte har heller ikke hatt til hensikt å flytte det fra plassen. Bygget er således så vel efter sitt utstyr som efter tiltaltes hensikt med det, knyttet til en bestemt plass. Hjulene virker som et proforma-arrangement." (vår understreking)

Etter det vi er kjent med blir villavogner levert med hjul. Vi kan imidlertid ikke se at dette kan tillegges særlig vekt. Departementet peker i den forbindelse bl.a. på at villavogner ikke kan registreres som en tilhenger, og de kan heller ikke transporteres bak en bil langs en offentlig vei. På grunn av sin størrelse må villavogner transporteres til bl.a. campingplasser på semitrailer/lastebil.

De fleste villavogner er av relativt betydelig størrelse, ofte med flere rom så som kjøkken, soverom, stue og dusj og toalett. De fleste villavogner har også, etter det vi er kjent med, opplegg for tilkobling til vann og avløp og strøm evt. gass. Alt i alt har villavogner betydelige likhetstrekk med modulhus fremfor campingvogn. På bakgrunn av det ovennevnte mener departementet at villavogner omfattes av begrepet "bygning".

Selv om dette er uten betydning for vår vurdering, har vi også registrert at enkelte produsenter av hus-/villavogner har gått bort fra begrepet "mobile homes" og erstattet dette med "modular homes" og "manufactured homes", mao. modul-/prefabrikkerte hus.

3.3 Oppsummering

- Villavogner omfattes av begrepet "bygning"
- Plassering av villavogner for en tidsperiode over 2 år, er søknadspliktig etter pbl. § 20-3 med krav om bruk av ansvarlig foretak. Utgangspunktet er da at alle materielle krav som følger av lov og forskrift skal oppfylles. Departementet legger imidlertid til grunn at villavogner skal benyttes som en "fritidsbolig". TEK10 § 1-2 andre ledd, som gjelder fritidsboliger, kan dermed komme til anvendelse. Det vil være opp til kommunen å vurdere om plassering av en "fritidsbolig" er i tråd med den aktuelle kommunedelplanen for camping.
- Plassering av villavogner for en tidsperiode inntil 2 år, er søknadspliktig etter pbl. § 20-4. Tiltaket må oppfylle de krav som gjelder for midlertidige bygninger, jf. TEK10 § 1-2 femte ledd.
- Kravene i TEK10 § 1-2 femte ledd gjelder for øvrig også ved plassering av villavogn inntil 2 måneder, men plasseringen av tiltaket er da ikke underlagt kommunal saksbehandling.

4. Dokumentasjonskravet etter TEK10

Larvik kommune har bedt om departementets syn på dokumentasjonskravet i forhold til TEK10 når det gjelder villavogner, herunder hvor langt kommunen må gå i forhold til å pålegge den enkelte villavogneier å skaffe nevnte dokumentasjon.

Departementet gjør i denne forbindelse oppmerksom på at det 1. juli 2015 trådte i kraft endringer i plan- og bygningsloven, deriblant i pbl. § 21-4 første ledd som gjelder kommunens behandling av søknader. Etter pbl. § 21-4 første ledd skal kommunen i sin saksbehandling bygge på tiltakshavers/ansvarlig foretaks opplysninger om at tiltaket oppfyller tekniske krav. Presiseringen av pbl. § 21-4 første ledd er ment som en klargjøring av at tiltakets tekniske sider som hovedregel faller utenfor hva kommunen skal vurdere i søknadsbehandlingen. Ansvar for at tiltaket tilfredsstiller de tekniske kravene, påhviler tiltakshaver/ansvarlig foretak, og ikke kommunen, se Prp. 99 L (2013-2014) kapittel 14.2.5.1.

Kommunen har imidlertid anledning til å vurdere om de tekniske kravene ved tilsyn, herunder kreve fremlagt dokumentasjon på at kravene er oppfylt, jf. plan- og bygningsloven kapittel 25. Dokumentasjon av krav som følger av TEK10 er nærmere regulert i forskriftens kapittel 2 om dokumentasjon av oppfyllelse av krav. DiBK har utarbeidet en temaveiledning om tilsyn, [HO-2/2012 Tilsyn](#). Her finner dere bl.a. eksempler på fremgangsmåter for gjennomføring av tilsyn.

5. Kommunens adgang til å gi dispensasjon etter pbl. § 19-2 eller midlertidig dispensasjon etter pbl. § 19-3

Larvik kommune har også bedt om departementets syn på hvordan en dispensasjonssøknad fra bestemmelsen om konstruksjonssikkerhet og mulige avvik i bæreevnen/stabilitet ved brann, og til materiale- og produktgenskap ved brann for villavogner bør håndteres av kommunen, herunder hvilke hensyn departementet mener særlig bør vektlegges i behandlingen av slike dispensasjoner.

5.1 Det skal ikke være kulant å få dispensasjon fra krav i TEK10 som skal ivareta liv og helse

Adgangen til å søke om dispensasjon etter pbl. § 19-2 eller midlertidig dispensasjon etter pbl. § 19-3 gjelder også fra krav i TEK10. Det er forutsetning for å kunne innvilge dispensasjon at vilkårene for dispensasjon er oppfylt. Dispensasjon er ment som en snever unntaksbestemmelse som skal fungere som sikkerhetsventil for å hindre urimelige resultater.

At det er snakk om et midlertidig tiltak, kan være et moment som taler for dispensasjon, men vil normalt ikke i seg selv begrunne dispensasjon fra lovens regler, se bl.a. rundskriv H-09/05 punkt 3.4. Ved midlertidig plassering av villavogner vil enkelte hensyn som plan- og bygningsloven skal ivareta, ikke nødvendigvis gjøre seg gjeldende med like stor tyngde som for permanente tiltak, som for eksempel krav til visuelle kvaliteter og tilgjengelighet. Det sentrale bør være at hensynet til liv og helse ikke blir redusert.

TEK10 er i stor grad funksjonsbasert, og angir i hovedsak minimumskrav til sikkerhet, helse, miljø og brukbarhet som ethvert byggverk skal oppfylle. Angivelse av et visst minimumsnivå innebærer en valgfrihet i forhold til hvordan dette skal oppfylles. Funksjonskrav innebærer at spesielle løsninger ikke krever dispensasjon så lenge det kan dokumenteres at forskriftens minimumskrav er oppfylt. Det bør derfor i liten grad være behov for å søke dispensasjon fra funksjonskrav i TEK10.

Det vil være opp til kommunen å vurdere om vilkårene for dispensasjon etter pbl. § 19-2, evt. midlertidig dispensasjon etter pbl. § 19-3, er oppfylt. Ved dispensasjon fra bestemmelser i bl.a. TEK10 må kommunen legge vekt på hvilke konsekvenser en eventuell dispensasjon vil få for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet, jf. pbl. § 19-2 tredje ledd. Departementet viser i denne forbindelse til at kravene i TEK10 kapittel 7 om sikkerhet mot naturpåkjenning, kapittel 10 om konstruksjonssikkerhet og kapittel 11 om sikkerhet ved brann² er gitt for å sikre liv og helse og eiendom. Det skal dermed ikke være kurant å få dispensasjon fra disse bestemmelsene. En eventuell dispensasjon må derfor ikke føre til løsninger som undergraver hensynet til særlig liv og helse.

5.2 Kommunen har vid adgang til å stille vilkår for å avbøte eventuelle ulemper
Dersom kommunen kommer til at vilkårene for dispensasjon er oppfylt, har bygningsmyndighetene etter pbl. § 19-2 første ledd andre punktum, en relativt vid adgang til å stille vilkår som avbøter farer, feil og skader, og/eller motvirker andre mulige ulemper eller negative følger av at forskriftens krav fravikes for å avbøte eventuelle. Eventuelle vilkår må stå i saklig sammenheng med tillatelsen og ikke være uforholdsmessig tyngende.

Videre gjør departementet også oppmerksom på at midlertidig dispensasjon kan gis for en tidsbestemt periode, og at ved utløpet av dispensasjonen må tiltaket fjernes, se pbl. § 19-3 første ledd. For ytterligere å sikre at tiltaket ikke blir stående lenger enn dispensasjonen åpner for, kan bygningsmyndighetene gjøre dispensasjonen betinget av erklæring der eier aksepterer forpliktelsene til å fjerne tiltaket uten utgift for kommunen, se pbl. § 19-3 andre ledd.

Med hilsen

Ole Molnes (e.f.)
avdelingsdirektør

Else-Karin Øvernes
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi: Direktoratet for byggkvalitet

² Se særlig TEK10 § 11-6 hvor det fremgår at mellom lave byggverk skal det være 8 meters avstand alternativt må det benyttes brannvegg som kan stå imot brann i 30 minutter (EI30).

Villavogner

Sammendrag/konklusjon

Kommunal og moderniseringsdepartement har i en tolkningsuttalelse den 10.7.2015 ment av «villavogner» plassert på campingplasser må følge de samme kravene i teknisk forskrift til plan og bygningsloven (TEK10) som for fritidsboliger.

Larvik campingforening har engasjert oss for å se på hvilke følger det vil få for fremtidige byggesøknader på slike vogner.

Det vil for de fleste av de ca. 400 vognene som er plassert i Larvik kommune være nødvendig å søke om dispensasjon fra et eller flere tekniske krav i TEK. Det er meget usikkert om det vil bli gitt dispensasjon. Og flere av vognene vil ha behov for å få mange dispensasjoner. De avvikene vi har funnet på noen testvogner er beskrevet i siste kap.3. Det er her registrert 11 avvik.

I England er det utplassert ca 280.000 husvogner i parker over hele landet.

I Norge er det plassert 3-5000 slike vogner.

I Larvik ca. 400.

Det vil være et betydelig antall slike søknadspliktige tiltak som vil kreve dispensasjon. Vognene står allerede utplassert på flere campingplasser, da det i den forrige kommuneplanen til Larvik var tillatt med alle typer markedsførte campingvogner opp til 45 kvm. Det er derfor flere av de faste campinggjestene som har gått til anskaffelse av slike vogner.



Innhold

1	Innledning	3
2	Sjekkliste	5
3	Avvikene oppsummert fra TEK eller VTEK	21

2	2016-03-08	Endelig versjon	TAA	OPA	TAA
1	2016-01-29	til godkjenning hos oppdragsgiver	TAA	OPA	TAA
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1 Innledning

Dette notatet er laget med det formål å gjøre en vurdering av vogntypen kalt «villavogn» blant campingbrukere og forhandlere opp mot kravene i TEK til fritidsbolig.

Grunnlaget for dokumentet er at departementet kom med en tolkningsuttalelse den 10.7.2015 som ble sendt til Larvik kommune hvor departementet blant annet skrev dette:

Som vi ga uttrykk for i vårt brev av 5. februar 2015 er det så vidt store forskjeller mellom campingvogn og villavogn at disse er vanskelig å likestille, selv om vi registrerer at enkelte distributører gjør dette.

Etter departementets oppfatning omfattes villavogner av begrepet "bygning". Vi vil i det følgende begrunne dette nærmere.

Plan- og bygningsloven definerer ikke selv hva som er en bygning. Det foreligger imidlertid forvaltningspraksis og Høyesterettsdommer som avklarer begrepet nærmere.

Av forvaltningspraksis vises det til departementets uttalelser i sak 96/1615 om mobile fritidsboliger og 98/4843 om oppføring av campingvogn/hytte^[1]. Spørsmålet i sak 96/1615 var om en mobil bygning med 2 – 3 rom og en grunnflate på ca. 40 m² og påmonterte hjul var å anse som en transportabel konstruksjon etter plan- og bygningsloven av 1985 § 85. Transport langs offentlig vei måtte skje på semitrailer. Særlig på bakgrunn av størrelsen og den tungvinte transporten kom departementet til at dette var en bygning. I sak 98/4843 var forholdene tilsvarende og også her kom departementet til at bygningen ikke var å anse som en transportabel konstruksjon.

Av Høyesterettspraksis er det særlig to dommer som er av interesse, Rt-1965-1032 og Rt-1938-194. I Rt-1965-1032 kom Høyesterett til at en utsalgsbod, som stod på hjul, var å anse som bygning. Høyesterett uttalte følgende:

"Spørsmålet blir da om den omstendighet at boden står på hjul, etter forholdene i dette tilfelle må frata boden dens karakter av å være «bygning» i bygningslovens forstand. Jeg nevner her at herredsretten på grunnlag av domfeltes forklaring har funnet at boden i hvert fall vil bli stående på den leiede tomt i den tid leiekontrakten av 17. desember 1964 primært gjelder - ett år -, og dette må da også Høyesterett legge til grunn. At hjulene gjør utsalgsboden flyttbar, må under disse omstendigheter være uten betydning; hjulene vil i leietiden ikke bli brukt som hjul, men som pilarer for boden. Alt i alt finner jeg at plasseringen av boden på den leiede grunn under de foreliggende omstendigheter har fått en så stasjonær karakter at boden uansett at den står på hjul, må ansees som «bygning» i bygningslovens forstand." (vår understreking)

Rt-1938-1914 gjaldt anke over dom som innebar at en fruktbod på hjul måtte fjernes. I saken var det anført at fruktboden ikke var et bygg i bygningslovens forstand. Anken til Høyesterett ble forkastet, og det er i dommen henvist til herredsrettens domsgrunner:

"Efter rettens mening er bygget en bygning i bygningslovens forstand. Dennes regler må derfor få anvendelse på forholdet. Retten har ved sin avgjørelse lagt vekt på, foruten byggets størrelse og utstyr, for det første at hjulene lite egner sig for transport. De krever helt fast føre, og ansees lite sterke. I bløtt føre må bygget flyttes som ethvert mindre hus uten hjul. Det kan videre ikke tas fra hverandre. Det har endelig stått urørt på samme plass henved 1 1/2 år og vilde med grunneiernes samtykke kunne ha stått der på ubestemt tid. Tiltalte har heller ikke hatt til hensikt å flytte det fra plassen. Bygget er således så vel efter sitt utstyr som efter tiltaltes hensikt med det, knyttet til en bestemt plass. Hjulene virker som et proforma-arrangement." (vår understreking)

Etter det vi er kjent med blir villavogner levert med hjul. Vi kan imidlertid ikke se at dette kan tillegges særlig vekt. Departementet peker i den forbindelse bl.a. på at villavogner ikke kan registreres som en tilhenger, og de kan heller ikke transporteres bak en bil langs en offentlig vei. På grunn av sin størrelse må villavogner transporteres til bl.a. campingplasser på semitrailer/lastebil.

De fleste villavogner er av relativt betydelig størrelse, ofte med flere rom så som kjøkken, soverom, stue og dusj og toalett. De fleste villavogner har også, etter det vi er kjent med, opplegg for tilkobling til vann og avløp og strøm evt. gass. Alt i alt har villavogner betydelige likhetstrekk med modulhus fremfor campingvogn. På bakgrunn av det ovennevnte mener departementet at villavogner omfattes av begrepet "bygning".

Selv om dette er uten betydning for vår vurdering, har vi også registrert at enkelte produsenter av hus-/villavogner har gått bort fra begrepet "mobile homes" og erstattet dette med "modular homes" og "manufactured homes", mao. modul-/prefabrikkerte hus.

Det departementet har lagt vekt på er:

1. At villavogner står lenger enn 2 år og dermed ikke er å anse som midlertidig.
2. Villavogner ikke kan registreres som en tilhenger, og de kan heller ikke transporteres bak en bil langs en offentlig vei.
3. De fleste villavogner er av relativt betydelig størrelse, ofte med flere rom så som kjøkken, soverom, stue, dusj og toalett
4. De fleste villavogner har også, etter det vi er kjent med, opplegg for tilkobling til vann og avløp og strøm evt. gass
5. Villavogner har betydelige likhetstrekk med modulhus fremfor campingvogn.

Det departementet ikke har lagt vekt på er blant annet at:

1. Villavogn står i dag plassert på en campingplass sammen med og inne i mellom andre campingvogner etter de samme reglene som vanlige campingvogner har på campingplassene.
2. Det er også ordinære campingvogner som har flere rom, og spesielt mange når de monteres sammen med faste bygningskonstruksjoner som prefabrikkerte isolerte fortelt. Det er ikke utført en tilstrekkelig sammenligning av disse to campingenhetene (Villavogn opp mot campingvogn med tilbygg). En ordinær campingvogn med et sammenkoblet «isofortelt» er i mange tilfeller større enn en «villavogn» og vil i mange tilfeller være vanskeligere å flytte på. Det er flere steder også slik at disse enhetene er tilkoblet vann og avløp på lik linje med «villavognene».
3. Departementet har gjort en «skjønnsmessig» vurdering da de sammenligner «villavogn» mer med et modulhus enn en annen campingenhet.
4. Det er ikke sett på hvilken teknisk kvalitet disse vognene faktisk har, og hvorvidt de tilfredsstiller kravene satt til fritidsbolig i TEK.

Til det siste er det derfor her satt opp en oppstilling i en sjekklisse hvor kravene i TEK til fritidsbolig er sammenlignet med en typisk type «villavogn». Det er ikke sjekket ut mot alle typer villavogner, da det finnes mange varianter fra flere leverandører. Men det er plukket ut en typisk vogn fra den campingplassen som har utløst rundskrivet fra departementet.

2 Sjekkliste

TEK har særskilte krav til Fritidsboliger med en boenhet, Og VTEK beskriver løsninger

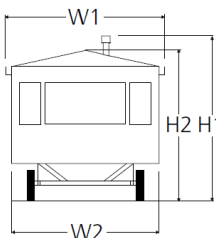
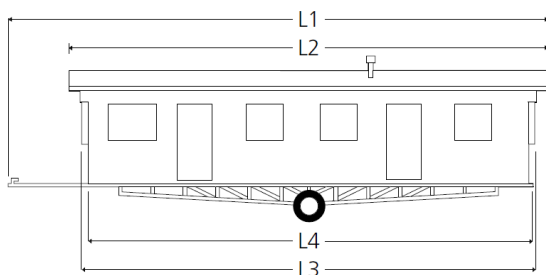
Det er kun disse paragrafene i TEK som er gjeldende ut fra TEK 10 §1-2 andre ledd:

(2) For fritidsbolig med én boenhet gjelder:

1. kapittel 1 til 7
2. § 8-1 og § 8-3
3. kapittel 9 til 11
4. § 12-5 første til tredje ledd, § 12-7 første ledd, § 12-11 første og annet ledd, § 12-13 første ledd, § 12-15 første ledd, § 12-16 første ledd bokstav a til d, § 12-17 første til fjerde ledd, § 12-19 og § 12-20
5. § 13-1 første ledd, § 13-4, § 13-5, § 13-12 og § 13-14 til § 13-21
6. kapittel 14. For fritidsbolig under 150 m² oppvarmet BRA gjelder kun § 14-5 første og annet ledd, § 14-6 og § 14-8. Kravene i kapittel 14 gjelder likevel ikke for fritidsbolig under 50 m² oppvarmet BRA
7. kapittel 15 til 17

Det er 58 gjeldende og aktuelle paragrafer for fritidsboliger/villavogner som her er vurdert. For ordinære campingvogner er det kun to paragrafer i TEK som er gjeldende. §§11-6 og 11-12. Disse er markert med grå farge i merknadsfeltet. 

Henvisning og paragraf	OK/Merknad	Fravik (x) Sett inn nr. for note i (x)
§4-2: Dokumentasjon for driftsfasen skal overleveres til og oppbevares av eier av byggverket.	FDV dokumentasjon for en campingvogn er stort sett begrenset til type puter, og gardiner.	
§5-1: Er grav av utnytting satt? Formålet er å regulere bygningers volum over terreng og bygningers totale areal sett i forhold til behovet for uteoppholdsareal, belastning på infrastruktur og forholdet til omgivelsene. Grad av utnytting fastsettes i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan	Campingplanen i Larvik kommune har satt et % - tak for antall villavogner på maks 30 % av det totale antall campingenheter. Det bebygde arealet en villavogn utgjør er ofte mindre enn en ordinær campingvogn med fortelt (isofortelt).	
§5-7: Søknad om tiltak skal vise hvordan parkeringen løses	Parkering løses felles på campingplass	
§5-9: Er høyde sjekket? Gesims- og mønehøyde angis med kotetall eller i meter fra planert terreng. Høyder måles etter § 6-2. Avvik fra høydebestemmelsene i plan- og bygningsloven § 29-4 første ledd må fastsettes i den enkelte plan	Høyder på vognene framgår av brosjyren til de ulike vogntypene.	



KEY

L1 - Overall length including tow bar
L2 - Overall roof length inc. Gutters
L3 - Body length inc. Bay (if applicable)
L4 - Body length at floor level
W1 - Overall width inc. Gutters
W2 - Overall body width
H1 - Overall height inc. flues
H2 - Height to ridge

EXTERNAL DIMENSIONS & WEIGHTS

MODEL	L1	L2	L3	L4	W1	W2	H1	H2	Weight(kg)
ACCORD 352B	11.9	11.21	10.8	10.8	3.88	3.68	3.28	3.28	3725
ACCORD 353B	11.9	11.21	10.8	10.8	3.88	3.68	3.28	3.28	3800

§6-1 etasjetall avklart OK i forhold til plan?	Villavogner er så langt vi kjenner til i en etasje.	
§6-2 Høyde sjekket	Ok. Framgår i figur over.	
§6-3 Avstand sjekket	Må sjekkes i hver enkelt sak.	
§6-4 Areal sjekket?	Villavogner er mindre enn 50 m ² , men faller ikke inn under begrepet uthus/garasje.	
§7.1 Naturpåkjenninger (1) Byggverk skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot skade eller vesentlig ulempe fra naturpåkjenninger. (2) Tiltak skal prosjekteres og utføres slik at byggverk, byggegrunn og tilstøtende terreng ikke utsettes for fare for skade eller vesentlig ulempe som følge av tiltaket.	Må vurderes i hvert enkelt tilfelle, avhengig av plasseringen.	
§ 7-2. Sikkerhet mot flom og stormflo	Må vurderes i hvert enkelt tilfelle, avhengig av plasseringen	
§ 7-3. Sikkerhet mot skred		
§ 7-4. Sikkerhet mot skred. Unntak for flodbølge som skyldes fjellskred: http://dibk.no/no/BYGGEREGLER/Gjeldende-byggeregler/Veiledning-om-tekniske-krav-til-byggverk/?dyp=/dyp/content/tekniskekrav/7/4/		
§ 8-1. Uteareal Uteareal skal ha tilstrekkelig egnethet og utforming etter sin funksjon. Med uteareal menes opparbeidet atkomst, parkeringsareal, uteoppholdsareal i tilknytning til byggverk og uteoppholdsareal for allmennheten	Må vurderes i hver enkelt sak. Men campingplasser har ofte større fellesarealer som benyttes av alle campinggjestene og det vil derfor være u hensiktsmessig å vurdere dette for hver enkelt vogn. Parkering skjer enten ved siden av selve vognen, eller på felles opparbeidet plass for hele campingplassen.	
§ 8-3. Plassering av byggverk Byggverk skal ha god terrengmessig tilpasning ut fra hensyn til god arkitektonisk utforming, visuell kvalitet, naturgitte forutsetninger, sikkerhet, helse, miljø,	Estetisk og skjønnsmessig bestemmelse. Campingvogner står ofte tetter sammen enn	(1)

tilgjengelighet, brukbarhet og energibehov. Byggverk skal plasseres slik at det tas hensyn til lys- og solforhold, samt lyd- og vibrasjonsforhold	tradisjonelle fritidsboliger. De har ikke samme lyd tetthet i veggene som tradisjonelle fritidsboliger. Og det vil derfor måtte aksepteres noe mer støy mellom de enkelte campingenheter.	
§ 9-1. Generelle krav til ytre miljø Byggverk skal prosjekteres, oppføres, driftes og rives, og avfall håndteres, på en måte som medfører minst mulig belastning på naturressurser og det ytre miljø	Hver enkelt campingplass har som regel felles renovasjonsløsning. Som driftes av campingplassen.	
§ 9-2. Helse- og miljøskadelige stoffer Det skal velges produkter til byggverk uten, eller med lavt, innhold av helse- eller miljøskadelige stoffer. Er det helsefarlige produkter?	Vognene skal være levert etter samme Norsk standard NS-EN 1647:2012 som har boligkrav til helse og sikkerhet. Standarden følger samme krav som for campingvogner. Men er ikke så detaljert som VTEK 10 sine preaksepterte løsninger.	(2)
§ 9-3. Forurensing i grunnen Ved planlegging av byggverk skal det undersøkes om det finnes grunnforurensning. Eventuell grunnforurensning skal behandles i samsvar med forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 2. SJEKK Miljøstatus.no	Det er sannsynlig av campingplasser vil få sjekket ut dette i en planprosess. I byggesaker må dette sjekkes ut i fra kartbaser.	
§ 9-4. Utvalgte naturtyper Følgende bestemmelser gjelder når det er fastsatt forskrift i medhold av naturmangfoldloven § 52 og § 53 femte ledd om bestemte naturtyper, der forekomster finnes i kommunen og forholdet til naturtypen ikke er avklart gjennom rettslig bindende plan: Ved oppføring, plassering og utforming av tiltak skal det tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstens økologiske tilstand. Der konsekvensene for den utvalgte naturtypen ikke er klarlagt etter reglene om konsekvensvurderinger i plan- og bygningsloven kapittel 4, skal tiltakshaver utarbeide konsekvensanalyse for tiltakets virkninger på naturtypen. SJEKK www.miljostatus.no	Sjekkes i hver enkelt plan- og eller byggesaksprosess. For en større campingplass er det naturlig at dette sjekkes i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplanen.	
§ 9-5. Avfall (1) Byggverk skal sikres en forsvarlig og tilsiktet levetid slik at avfallsmengder over byggverkets livsløp begrenses til et minimum. (2) Med avfall menes materialer og gjenstander fra bygging, rehabilitering eller riving av bygninger, konstruksjoner og anlegg. Avfall som består av gravemasser fra byggevirksomhet er ikke omfattet.	Levetid er av en leverandør anslått til å være 15-20 år. Hovedmaterialer er treverk, aluminium og glass som alt kan gjenvinnes. Levetid for fritidsboliger er satt til over 20 år.	

(3) Det skal velges produkter til byggverk som er egnet for ombruk og materialgjenvinning		
§ 9-6. Avfallsplan (1) For følgende tiltak skal det i en avfallsplan gjøres rede for planlagt håndtering av avfall fordelt på ulike avfallstyper og -mengder: Oppføring, tilbygging, påbygging og underbygging av bygning dersom tiltaket overskrider 300 m² BRA ER Fritidsbolig over 300 ? Hvis JA se §9-7 Vesentlig endring, herunder fasadeendring, eller vesentlig reparasjon av bygning dersom tiltaket berører del av bygning som overskrider 100 m² BRA riving av bygning eller del av bygning som overskrider 100 m² BRA Oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging, endring eller riving av konstruksjoner og anlegg dersom tiltaket genererer over 10 tonn bygge- og rivningsavfall. (2) Tiltak som berører flere bygninger, konstruksjoner eller anlegg skal vurderes under ett.	Ikke aktuell. Da hele produktet kjøres inn på campingplassen som et helt produkt/vogn. Uten at det produseres avfall på campingplassen i forbindelse med plassering av vogna.	
§ 9-8. Avfallssortering Minimum 60 vektprosent av avfallet som oppstår i tiltak i § 9-6 første ledd skal sorteres i ulike avfallstyper og leveres til godkjent avfallsmottak eller direkte til gjenvinning.	Se pkt. over.	
§ 9-9. Sluttrapport for faktisk disponering av avfall For tiltak i § 9-6 første ledd skal det utarbeides en sluttrapport som viser faktisk disponering av avfall, fordelt på ulike avfallstyper og -mengder. Levering til godkjent avfallsmottak eller direkte til gjenvinning skal dokumenteres.	Se pkt. over.	
§ 9-10. Utslippskrav til vedovner (1) Lukket ildsted for vedfyring skal utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot forurensning. Utslipp av partikler fra slikt ildsted skal ikke overstige verdier gitt i Norsk Standard NS 3059 Lukkede vedfyrte ildsteder - Røykutslipp – Krav VEDOVN!	Ikke aktuell! for de fleste vogner er gassoppvarmet.	
§ 10-1. Personlig og materiell sikkerhet Byggverk skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet for personer og husdyr, og slik at det ikke oppstår sammenbrudd eller ulykke som fører til uakseptabelt store materielle eller samfunnsmessige skader.	Er også her bygget etter samme krav om for campingvogn i NS-EN 1647:2012. De er ikke bygget etter de vanlige laststandardene NS-EN 1991. Det er i NS-EN 1647 satt krav til at gulv skal være beskyttet for å redusere muligheten for nedbrytning av fugler eller andre dyr (for eksempel gnagere).	
§ 10-2. Konstruksjonssikkerhet	Det er oppgitt i NS-EN 1647 at vognene skal tilfredsstillende en viss snølast, men det er	(3)

(1) Materialer og produkter i byggverk skal ha slike egenskaper at grunnleggende krav til byggverkets mekaniske motstandsevne og stabilitet blir tilfredsstillt. (2) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot brudd og tilstrekkelig stivhet og stabilitet for laster som kan oppstå under forutsatt bruk. Kravet gjelder byggverk under utførelse og i endelig tilstand. (3) Grunnleggende krav til byggverkets mekaniske motstandsevne og stabilitet, herunder grunnforhold og sikringstiltak under utførelse og i endelig tilstand, kan oppfylles ved prosjektering av konstruksjoner etter Norsk Standard NS-EN 1990 Eurokode: Grunnlag for prosjektering av konstruksjoner og underliggende standarder i serien NS-EN 1991 til NS-EN 1999, med tilhørende nasjonale tillegg (SNØLAST og VINDLAST)?	varierende hva de tåler. Vår type som ble sett på tåler maks 1,5 kN/m2 snølast. Dette tilsvarer klasse i B i nevnte standard. Dette er ikke i henhold til kravene til fritidsboliger i Larvik som er 4 kN/m2. Beste snølast klasse i NS EN 1647 er klasse D som tilsvarer 3 kN/m2.	
§ 10-3. Nedfall fra og sammenstøt med byggverk (1) Tak- og fasadematerialer med påmontert utstyr og innretninger skal utføres og festes slik at de ikke faller ned under forutsatte klimatiske forhold og dimensjonerende laster. (2) Byggverk skal sikres slik at is og snø ikke kan falle ned på steder hvor personer og husdyr kan oppholde seg. (3) Avstand fra underliggende terreng til takutspring og andre overliggende faste eller bevegelige deler av byggverket skal være tilfredsstillende slik at sammenstøt unngås.	Det er ikke montert snøfangere på tak foran oppholdssoner på de typene vi har sett på. Men vognene er basert på sommerturisme og står tomme om vinteren.	(4)
Sikkerhet ved brann		
§11-1: Ved forenklet prosjektering antas det at en avstand mellom byggverk på 8,0 m eller mer i de fleste tilfeller vil gi tilstrekkelig sikkerhet mot brannspredning mellom byggverk	De fleste vogner står betydelig tettere enn at de har en innbyrdes avstand på 8 meter.	(5)
§ 11-2. Risikoklasser –Fritidsbolig er risikoklasse 4	ok	
§ 11-3. Brannklasser – Brannklasse 1 (opp til 2 etg.)	ok	
§11-4: (3) Bæresystem i byggverk i brannklasse 1 og 2 skal dimensjoneres for å kunne opprettholde tilfredsstillende bæreevne og stabilitet i minimum den tid som er nødvendig for å rømme og redde personer og husdyr i og på byggverket. - Byggverk i brannklasse 1 og risikoklasse 4 kan ha hoved- og sekundærbæresystem med brannmotstand R 15. - I byggverk uten loft eller med loft som bare kan benyttes som lager, kan takkonstruksjon oppføres uten spesifisert brannmotstand, forutsatt at denne ikke har avgjørende betydning for byggverkets stabilitet i rømningsfasen, og ett av følgende kriterier er tilstede: se VTEK Byggverket er i brannklasse 1 og alle materialer i takkonstruksjonen, inkl. isolasjon, tilfredsstiller klasse A2-s1,d0 [ubrennbart materiale].?	Meget ulik oppbygning av bæresystem, og det har vært vanskelig å få oppgitt ytelsene fra leverandørene av vogner. Noen ytterst få leverandører har en dokumentasjon som viser at kravet er tilfredsstillt.	
§ 11-5. Sikkerhet ved eksplosjon	Vognene er stort sett basert på gassoppvarming. De	

Byggverk der forutsatt bruk kan medføre fare for eksplosjon, skal prosjekteres og utføres med avlastningsflater slik at personsikkerhet og bæreevne opprettholdes på et tilfredsstillende nivå	skal være levert etter NS-EN 1647 når det gjelder slik sikkerhet.	
§ 11-6. Tiltak mot brannspredning mellom byggverk (1) Brannspredning mellom byggverk skal forebygges slik at sikkerheten for personer og husdyr ivaretas, og slik at brann ikke kan føre til urimelige store økonomiske tap eller samfunnsmessige konsekvenser. (2) Mellom <u>lave byggverk</u> skal det være minimum 8,0 m innbyrdes avstand, med mindre det er truffet tiltak for å hindre spredning av brann mellom byggverkene i løpet av den tid som kreves for rømning og redning i det andre byggverket. Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse for lave byggverk som samlet utgjør én bruksenhet. Med lave byggverk menes her byggverk med gesims- eller mønehøyde <u>under 9,0 m</u>. Gesims- eller mønehøyde måles på vegg som vender mot nabobyggverk. Byggverk som er forbundet med eller som omhyller campingvogner, bobiler mv. ("spikertelt"), er omfattet av bestemmelsene for lave byggverk. Fortelt av teltduk, aluminium, glassfiber eller plast, som kan demonteres og flyttes på en enkel måte, regnes ikke som "spikertelt". Brennbare konstruksjoner som har høyde mer enn 0,5 m over terreng (terrasser, levegger mv.) medregnes som del av byggverket. Små campinghytter med ett rom som har direkte utgang til det fri, og som nyttes til utleie som overnattingssted uten betjening, kan ha mindre avstand enn 8,0 m uten branncellebegrensende bygningsdeler dersom samlet bruttoareal for en gruppe av hytter er maksimalt 75 m². Avstanden mellom hver slik gruppe må være minst 8,0 m hvis gruppene ikke er skilt med branncellebegrensende bygningsdeler. Brennbare konstruksjoner som har høyde mer enn 0,5 m over terreng medregnes ved beregning av avstand. Tilsvarende må det være avstand 8,0 m eller branncellebegrensende bygningsdeler mot andre byggverk. Campingenheter bestående av campingvogn, bobil eller telt og lignende med tilhørende fortelt, terrasser, levegger mv., må skilles med avstand minimum 3,0 m. Brennbare konstruksjoner som har høyde mer enn 0,5 m over terreng medregnes som del av campingenheten. Bil som ikke er beregnet for overnatting kan plasseres i mellomrommet mellom campingenhetene	De fleste vogner står betydelig tettere enn at de har en innbyrdes avstand på 8 meter. Larvik campingplassforening har egne regler/praksis hvor det er delt opp i felter på 1000m² med 6 meter branngater.	(5)
Campingplasser må deles opp i parseller med grunnareal maksimalt 1200 m ² . Mellom parsellene må det være avstand minst 8,0 m. Hensikten er å hindre brannspredning og sikre tilgjengelighet for brannvesenet.	De fleste plasser har en slik oppdeling, da det her ikke skilles mellom campingvogner og villavogner for den enkelte campingplassdriver.	
§11-8. Brannceller Hensiktsmessig oppdeling i brannceller vil være avhengig av virksomheten i byggverket. Rom som har forskjellig	Vinduer er ikke klassifiserte, og vogner står tettere flere steder.	(6)

bruk og/eller brannenergi må normalt være egne brannceller. Fritidsbolig med en enhet er en branncelle.

Enkeltvinduer i mindre rom i bolighus (på f.eks. vaskerom, bad og soverom) opp til 0,2 m² glassflate, kan være uten spesifisert brannmotstand når avstanden til uklassifisert bygningsdel er minimum 5,0 m

Utforming av motstående vinduer i yttervegger		
Innbyrdes plassering	Avstand L i meter mellom vinduer [glassflater]	Nødvendig brannmotstand
Vinduer i motstående parallelle yttervegger i BKL 1	$L < 3,0$	Ett vindu EI 30 eller begge EI 15
	$3,0 < L < 6,0$	Ett vindu E 30 [F 30] eller begge EI 15
	$L \geq 6,0$	Uspesifisert

§ 11-9. Materialer og produkters egenskaper ved brann

- (1) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at sannsynligheten for at brann skal oppstå, utvikle og spre seg er liten. Det skal tas hensyn til byggverkets bruk og nødvendig tid for rømning og redning.
- (2) Materialer og produkter skal ha egenskaper som ikke gir uakseptable bidrag til brannutviklingen. Det skal legges vekt på mulighet for antennelse, hastigheten av varmeavgivelse, røykproduksjon, utvikling av brennende dråper og tid til overtenning

NS EN 1647 har ikke krav til materialbruk til vognene. De har veldig ulik oppbygning.

Likevel har ofte ordinære campingvogner materialer som er lettere da de blir transportert bak kjøretøy på offentlig veg. Men villavogner har ikke samme vektkrav som igjen medfører at de kan ha bedre brannisolerende evner.

§ 11-10. Tekniske installasjoner

- (1) Tekniske installasjoner skal prosjekteres og utføres slik at installasjonen ikke øker faren vesentlig for at brann oppstår eller at brann og røyk sprer seg.
- (2) Installasjoner som er forutsatt å ha en funksjon under brann, skal være slik prosjektert og utført at deres funksjon opprettholdes i nødvendig tid. Dette omfatter også nødvendig tilførsel av vann, strøm eller signaler som er nødvendig for å opprettholde installasjonens funksjon

Utførelsen er også her utført etter NS-EN1647.

§ 11-11. Generelle krav om rømning og redning (1) Byggverk skal prosjekteres og utføres for rask og sikker rømning og redning. Det skal tas hensyn til personer med funksjonsnedsettelse. (2) Den tiden som er tilgjengelig for rømning, skal være større enn den tiden som er nødvendig for rømning fra byggverket. Det skal legges inn en tilfredsstillende sikkerhetsmargin. (3) Brannceller skal ha slik form og innredning at varsling, rømning og redning kan skje på en rask og effektiv måte. (4) Fluktnvei fra oppholdssted til utgang fra branncelle skal være oversiktlig og tilrettelagt for rask og effektiv rømning. (5) I den tid branncelle eller rømningsvei skal benyttes til rømning av personer, skal det ikke kunne forekomme temperaturer, røykgasskonsentrasjoner eller andre forhold som hindrer rømning. (6) Skilt, symbol og tekst som viser rømningsveier og sikkerhetsutstyr skal kunne leses og oppfattes under rømning når det er brann- eller røykutvikling.	Vogner er ofte ikke tilpasset personer med funksjonsnedsettelse. ok ok ok ok ok	
§ 11-12. Tiltak for å påvirke rømnings- og redningstider (1) I byggverk beregnet for virksomhet hvor rømning og redning kan ta lang tid, skal det brukes aktive tiltak som øker den tilgjengelige rømningstiden. Følgende skal minst være oppfylt: (2) Byggverk skal ha utstyr for tidlig oppdagelse av brann slik at nødvendig rømningstid reduseres. Følgende skal minst være oppfylt: 1. Byggverk beregnet for virksomhet i risikoklasse 2 til 6 skal ha brannalarmanlegg. 2. I byggverk beregnet for få personer og byggverk av mindre størrelse, kan det brukes røykvarslere dersom rømningsforholdene er særlig enkle og oversiktlige. Røykvarslere skal være tilknyttet strømforsyningen og ha batteribackup. I branncelle med behov for flere røykvarslere, skal varslerne være seriekoblet. I byggverk uten strømforsyning kan det benyttes batteridrevne røykvarslere Fritidsbolig i risikoklasse 4 med én boenhet, inkl. campinghytter, "spikertelt" og campingvogner. Røykvarslere må plasseres slik at alarmstyrken er minst 60 dB i soverom eller på soveplass når mellomliggende dører er lukket	Ikke spesielle krav til røykvarslere i NS EN 1647, men de fleste vogner har røykvarslere montert. TEK har krav til røykvarslere i både fritidsbolig og campingvogn, og campingforeningen i Larvik krever at det er montert røykvarslere i alle vogner.	
§ 11-13. Utgang fra branncelle 1. Fra branncelle skal det minst være én utgang til sikkert sted 2. Byggverk som boligbrakker og overnattingssteder som ligger avsides, og hvor en må forutsette rømning til det fri, må ha reservebyggverk som kan brukes til overnatting i tilfelle brann når det ikke finnes annet egnet byggverk i nærheten 3. I risikoklasse 4 må minst annethvert rom for varig opphold ha rømningsvindu	Villavogner har fri bredde på 70 cm i rømningsdør. Vindusåpningskravet i NS EN 1647 er min 45 cm i begge retninger, men TEK har min 1,5 m totalt b+h og min 0,5 bred og 0,6 høy. Vinduer i villavogner har stort sett mindre i areal enn vinduer i fritidsboliger. Unntak for fritidsboliger er beskrevet i VTEK.	

Dør til rømningsvei i byggverk i risikoklasse 1, 2, 3, 4 og 6 må ha fri bredde minimum 0,9 m. Unntak gjelder for fritidsbolig med én boenhet. Dør til rømningsvei må ha fri høyde på minimum 2,0 m. Unntak gjelder for fritidsbolig med én boenhet		
§ 11-14. Rømningsvei (1) Rømningsvei skal på oversiktlig og lettfattelig måte føre til sikkert sted. Den skal ha tilstrekkelig bredde og høyde og være utført som egen branncelle tilrettelagt for rask og effektiv rømning. Fra VTEK: - Samlet fri bredde i rømningsvei må minimum være 1 cm pr. person, men uansett minst som angitt i nr. 4 a og b. For dimensjonerende persontall vises til § 11-13 Tabell 3. - I byggverk i risikoklasse 1, 2, og 4 må fri bredde i rømningsvei være minimum 0,9 m. (2) Der rømningsvei går over flere etasjer, skal trapp skilles fra den øvrige rømningsvei og andre brannceller, slik at trappens funksjon som sikker rømningsvei ivaretas i den fastlagte tilgjengelige rømningstid. (3) Rømningsvei som inneholder to rømningsretninger, skal deles opp i hensiktsmessige enheter slik at røyk og branngasser ikke blokkerer begge rømningsretningene. (4) Hovedatkomst til byggverk, eller del av byggverk, for større personantall skal være tilrettelagt for sikker rømning. (5) Dør i rømningsvei skal prosjekteres og utføres slik at den sikrer rask rømning og slik at det ikke oppstår fare for oppstuvning. Følgende skal minst være oppfylt: - Dør skal ha tilstrekkelig bredde og høyde, og den skal være lett å åpne uten bruk av nøkkel. - Dør skal slå ut i rømningsretning.	Dører i villavogner har ulik bredde, men vogntypen vi testet hadde fri åpning i dør på 0,7 meter og dermed ikke etter preakseptert løsning i TEK. Kravene til bredde på rømningsvei etter NS EN 1647 er 45 cm og kravet til dørbredde er min. 70 cm.	(7)
§ 11-16. Tilrettelegging for manuell slukking		
Byggverk i risikoklasse 1, 2 og 4 må ha enten håndslukkeapparat eller egnet brannslange som rekker inn i alle rom.	Ok Campingplassforeningen i Larvik setter også krav til dette.	
§ 11-17. Tilrettelegging for rednings- og slukkemannskap		
(1) Byggverk skal plasseres og utformes slik at rednings- og slukkemannskap, med nødvendig utstyr, har brukbar tilgjengelighet til og i byggverket for rednings- og slukkeinnsats. (2) Byggverk skal tilrettelegges slik at en brann lett kan lokaliseres og bekjempes. (3) Brann tekniske installasjoner som har betydning for rednings- og slukkeinnsats skal være tydelig merket.	Mange hytter har i spesielle uframkommelige området spesielle krav på dette området. Villavogner følger stort sett det som legges opp til på campingplasser.	

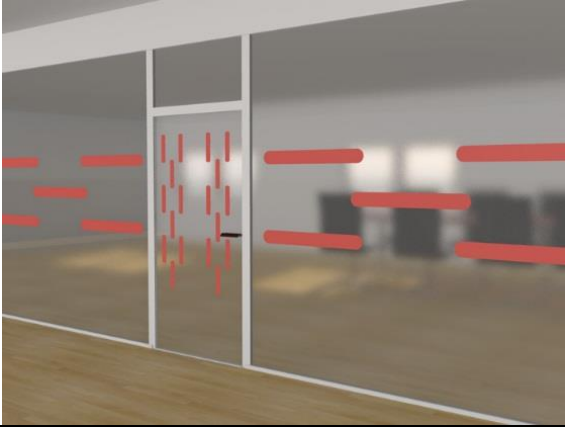
Planløsning		
§ 12-5 første til tredje ledd		
Byggverk skal ha planløsning tilpasset byggverkets funksjon.	ok	
Byggverk skal ha planløsning som gjør det lett å orientere seg	Vogner er små og forholdsvis enkle og orientere seg i.	
Byggverk skal ha utforming slik at fare for skade på person og husdyr ved sammenstøt eller fall unngås	Vogner er vanligvis noe trangere og smalere enn en ordinær fritidsbolig. Likevel er de funksjonelle selv om både dørbredden, høyden og rom er betydelig mindre enn i en vanlig fritidsbolig.	
Preaksepterte ytelser 1. Framstikkende kanter som kan gi fare for sammenstøt, må merkes og sikres. 2. Ledelinjer må ikke føre mot framstikkende kanter, søyler og lignende som kan gi sammenstøt. 3. Det må benyttes overflatebelegg som i tørr eller våt tilstand ikke er så glatte at det er fare for fall.		



, § 12-7 første ledd		
Rom og annet oppholdsareal skal ha utforming tilpasset sin funksjon og ha tilstrekkelig størrelse, romhøyde og plass til fast og løs innredning		
Preaksepterte ytelser	Romhøyde i villavogner vil variere, men vår type hadde varierende høyde mellom 2,1 til 2,5 meter i	(8)
Rom i bolig		

1. Romhøyde må være minimum 2,40 m. Deler av arealet kan likevel ha romhøyde på minimum 2,40 m, eksempelvis utenfor møbleringssone i stue. 2. Romhøyde i bod, bad og toalett må være minimum 2,20 m. 3. Før fritidsboliger med én boenhet må romhøyde være minimum 2,20 m. 4. For bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel i eksisterende bolig (for eksempel kjeller) må romhøyde være minimum 2,20 m. For bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel i bolig der oppføring av boligen ble omsøkt før 1.7.2011 må romhøyden være minimum 2,00 m. 5. Deler av rom kan ha skrå himling med lavere romhøyde enn angitt i punkt 1-4. Prosjektering med fri høyde 2400 mm fra undergulv til himling i boliger vil oppfylle krav til tilstrekkelig romhøyde. Anbefaling: For boenhet anbefales et minste areal på 7 m² for rom for varig opphold	midten av vogn. Gjennomsnittet vil nok være minimum 2,2 meter. Rommene er små og anbefalingen på minste areal på 7 m² må nok fravikes i de aller fleste tilfeller. I vår test vogn var det «store» soverommet på 6 m² og det lille soverommet på 3 m². Rommene er små fordi de er sammenlignbare med ordinære campingvogner, men da ofte med to soverom. Totalarealet for en vogn blir så stort og vekten så stor at vognen ikke kan transporteres på offentlig veg bak ordinært kjøretøy. Vekten er større på grunn av at vognene ofte har bedre materialbruk og brannsikkerhet.	
§ 12-11 første og annet ledd		
1. Balkong og terrasse mv. skal ha tilfredsstillende sikkerhet og brukskvalitet. (2) Ved høydeforskjell større eller lik 0,5 m skal det sikres med rekkverk, jf. § 12-17.	Ok. Vogner har ikke balkong, men det snekres ofte plassbygde treplattinger inntil vogner på campingplasser.	
§ 12-13 første ledd		
Dør i badstue, kjølerom og fryserom skal slå ut og skal kunne åpnes fra innsiden uten bruk av nøkkel	Ok. Vogner har ikke etter det vi kjenner til badstue, kjølerom eller fryserom.	
§ 12-15 første ledd		
Dør, port og lignende skal være lett å se og bruke og utføres slik at de ikke skader personer, husdyr eller utstyr. Krav til dører til løfteinnretninger følger av kapittel 15. Bestemmelsen gjelder for alle dører i alle byggverk. Bestemmelsen skal bl.a. hindre at dør, vindu, port m.m. skal medføre fare for personskade, skade på husdyr eller utstyr. Det er viktig at dør, port, vindu, reklameskilt, markiser og lignende plasseres slik at de er lette å se for å unngå sammenstøt. Det er også viktig at klemfare unngås. Glassdør som ikke er merket kan være vanskelig å se. Krav til glass, herunder sikring og merking, er beskrevet i § 12-20. Dør som slår ut i kommunikasjonsvei kan utgjøre en fare når den lukkes opp. Dør bør slå inn i rommet dersom ikke andre forhold tilsier at den må slå ut i kommunikasjonsvei. Preaksepterte ytelser 1. Glassdør må være merket.	Glassdører og glassfelt i vognenes gavl vegger er ofte ikke merket. Vi har ikke funnet noen som ivaretar dette kravet.	(9)

2. Glassdør i bunnen av trapperom må unngås dersom det er fare for at person ved fall kan støte mot glasset slik at det knuses		
§ 12-16 første ledd bokstav a til d, TRAPP		
(1) Trapp skal være lett og sikker å gå i. Bredde og høyde i trapp skal tilpasses forventet ferdsel og transport, herunder rømning ved brann. Følgende skal minst være oppfylt: 1. Trapp skal ha sikker avgrensing og ha håndlist på begge sider. 2. Trapp skal ha jevn stigning og samme høyde på opptrinn i hele trappens lengde. 3. Trapp med rette løp skal ha samme dybde på inntrinn. Inntrinn i ganglinjen skal være minimum 0,25 m. 4. Repos skal ha tilstrekkelig størrelse til å stanse fall. Det skal være repos ved høydeforskjell på mer enn 3,3 m.	Villavogner er i en etasje, og har derfor ikke trapp inne i vogna. På grunn av at vognene står på hjul blir det ofte snekret platting med 2-3 trinn inn mot vognas dør utvendig. Trapp i uteareal §8-10 kommer imidlertid ikke til anvendelse. 	
§ 12-17 første til fjerde ledd		
(1) Rekkverk skal ha høyde og utforming som sikrer mot fall og sammenstøt. Rekkverk skal utformes slik at klatring forhindres. (2) For rekkverk i trapper og ramper skal følgende minst være oppfylt: 1. Høyde på rekkverk skal være minimum 0,9 m. Dette omfatter også rekkverk på repos og hvileplan. 2. Håndlist skal være i høyde 0,9 m over gulv/trinn. (3) ikke aktuell her. (4) Åpninger i rekkverk skal inntil en høyde på 0,75 m være maksimum 0,10 m. Horisontal avstand mellom bygningsdel og utenpåliggende rekkverk skal være maksimum 0,05 m.	Rekkverk innvendig kommer ikke til anvendelse, da disse vogner er på et plan.	
§ 12-19		
Leider og stige som benyttes til adkomst for byggverkets drift skal ha en utførelse som hindrer fall og være sikret mot bruk av barn og uvedkommende.	Stige inn til vognene følger ikke de tradisjonelle preaksepterte løsninger som vises til i NBI. Her er det mange plassbygde varianter av den enkelte vogneier. Se også §12-16 over (bilde)	

§ 12-20		
(1) Vindu og andre glassfelt som ved knusing kan volde skade på person eller husdyr, skal sikres mot sammenstøt og fall. Sikring kan utføres ved brystning med høyde minimum 0,8 m opp til glassfelt, personsikkerhetsrute eller på annen måte. For øvrig gjelder følgende: 1. I bygning med boenhet skal glassfelt mot balkong, terrasse og lignende være sikret. I tillegg skal vindu og andre glassfelt i yttervegg fra og med tredje etasje være sikret. 2. I byggverk med krav om universell utforming skal vindu og andre glassfelt i yttervegg fra og med første etasje være sikret. I skoler og barnehager skal også øvrige glassfelt sikres der barn kan oppholde seg. 3. I inngangsparti og kommunikasjonsvei skal glassfelt være sikret i ferdselsretning. (2) Glassfelt i inngangsparti og kommunikasjonsvei der det kan være fare for sammenstøt, skal være kontrastmerket med glassmarkør synlig fra begge sider i to høyder med senter 0,9 m og 1,5 m over ferdig gulv. Mønster i glassmarkør i dør skal være forskjellig fra glassmarkør i nærliggende glassfelt. (3) Vindu i byggverk der barn kan oppholde seg skal ha barnesikring fra og med andre etasje. (4) Renhold og vedlikehold av vindu og andre glassfelt skal kunne utføres uten fare.	Glassfelt er ikke merket.	(9)
Høyde på markering er angitt ut fra et sikkerhetsperspektiv for å forhindre sammenstøt. Markeringen blir da synlig for både stående og sittende personer med ulik synsevne samt for barn. Kravet om at mønster i glassmarkør skal være forskjellig i dør og nærliggende glassfelt er gitt for at man lettere skal kunne se at det er en dør i feltet. § 12-20 Figur 1: Sikring av glassfelt med kontrastmerket glassmarkør på begge sider, med forskjellig mønster for dør og glassfelt. se figur 	Glassfelt er ikke merket.	

§ 13-1 første ledd,		
Bygning skal ha ventilasjon tilpasset rommenes forurensnings- og fuktbelastning slik at tilfredsstillende luftkvalitet sikres. Luftkvalitet i bygning skal være tilfredsstillende med hensyn til lukt og forurensning. Inneluft skal ikke inneholde forurensning i skadelige konsentrasjoner med hensyn til helsefare og irritasjon. Det skal tas hensyn til romtype, innredning, utstyr og forurensningsbelastning fra materialer, prosesser, personer og husdyr Kravet i første ledd er oppfylt når de luftmengdene som er fastsatt i § 13-2 og § 13-3 legges til grunn ved prosjektering og utførelse. (1) Boenhet skal ha ventilasjon som sikrer en gjennomsnittlig frisklufttilførsel på minimum 1,2 m³ pr. time pr. m² gulvareal når rommene eller boenheten er i bruk og minimum 0,7 m³ pr. time pr. m² gulvareal når rommene eller boenheten ikke er i bruk. Dersom ventilasjon styres etter behov slik at luftmengden reduseres i deler av driftstiden må den forseres i andre perioder slik at tilfredsstillende luftkvalitet sikres i den tiden rommene eller boenheten er i bruk. (2) Soverom skal tilføres minimum 26 m³ friskluft pr. time pr. sengeplass når rommet eller boenheten er i bruk. (3) Rom som ikke er beregnet for varig opphold skal ha ventilasjon som sikrer 0,7 m³ friskluft pr. time pr. m² gulvareal. (4) Kjøkken, sanitærrum og våtrom skal ha avtrekk med tilfredsstillende effektivitet.	Ventilasjon i vognene er bygget etter kravene satt i NS EN 1647 kap.9. Det kreves der blant annet ventilasjon i bunn og topp av rom for å få luftgjennomstrømning. Minste kravet til ventilasjonsåpning er 2 cm². i hvert rom Vindu i soverom med ventil over vindusfelt. Er ofte større enn kravet i NS EN 1647. Ventil på bildet er 50 cm². Det er også tilførsel av luft i spalter under dører/skap. Ventilene er imidlertid ofte mindre enn de som er vanlige i ordinære fritidsboliger. Det er lite trolig at spalten i vognene tilfredstiller TEK i seg selv, men vinduene kan benyttes som ekstra lufting sommerstid. Det er ikke regnet på om ventilene er tilstrekkelig, da lokale forhold kan spille inn. 	
§ 13-4 TERMISK inneklime (1) Termisk inneklime i rom for varig opphold skal tilrettelegges ut fra hensyn til helse og tilfredsstillende komfort ved forutsatt bruk. (2) I rom for varig opphold skal minst ett vindu eller en dør mot det fri kunne åpnes. I rom i arbeids- og publikumsbygg der åpningsbare vinduer er uønsket ut fra bruken, kan det benyttes vinduer med fast karm.	Vinduer i vår testvogn hadde åpningsbare vinduer i soverom	
§ 13-5 RADON (1) Bygning skal prosjekteres og utføres med radonforebyggende tiltak slik at innstrømming av radon fra grunn begrenses. Radonkonsentrasjon i inneluft skal ikke overstige 200 Bq/m³. (2) Følgende skal minst være oppfylt:	Det er ikke radonsperre på Villavogner. Vognene er stort sett godt luftet under, da de står på hjul. Men det er ikke lagt radonsperre under vogner	(10)

1. Bygning beregnet for varig opphold skal ha radonsperre mot grunnen. 2. Bygning beregnet for varig opphold skal tilrettelegges for egnet tiltak i byggegrunn som kan aktiveres når radonkonsentrasjon i inneluft overstiger 100 Bq/m³. (3) Annet ledd gjelder ikke dersom det kan dokumenteres at dette er unødvendig for å tilfredsstille kravet i første ledd.	så vidt oss bekjent. Det er imidlertid heller ikke lagt radonsperre under isolerte fortelt som står med 4 vegger og fast gulv montert inntil vanlig campingvogn.	
§ 13-12 Lys		
(1) Byggverk skal ha tilfredsstillende tilgang på lys uten sjenerende varmebelastning. (2) Rom for varig opphold skal ha vindu som gir tilfredsstillende tilgang på dagslys, med mindre virksomheten tilsier noe annet.	Villavogner har stort sett god tilgang på lys via vinduer. Vår eksempelvogn hadde min 10% vindusflate av rommets gulvareal. Det kan være store variasjoner på beliggenhet for vogner. Det er derfor ikke vurdert andre faktorer.	
§ 13-14 Generelle krav om fukt		
Grunnvann, overflatevann, nedbør, bruksvann og luftfuktighet skal ikke trenge inn og gi fuktskader, mugg- og soppdannelse eller andre hygieniske problemer.	Det er ulik oppbygning av veggkonstruksjon og tak på de ulike vognene. Og NS-EN 1647 har heller ikke spesielle krav til beskyttelse mot fukt. Likevel er flere vogner utstyrt med takrenner og nedløpsrør for å lede vann vekk fra vogna.	
§ 13-21 Rengjøring		
For å begrense forurensningsmengden til inneluft og sikre god inneluftkvalitet skal overflater i rom, kanaler o.l. være rengjort og frie for synlig støv og fett før bygning tas i bruk	Ok. Antas ivaretatt.	
1. Kravene i kapittel 14 gjelder likevel ikke for fritidsbolig under 50 m² oppvarmet BRA	Villavogntypene vi testet var alle under 50 m².	
Kap. 15 til 17 er ikke vurdert i sin helhet. Det er kun foretatt stikkprøver på noen vogner hvor det er konstatert at disse ikke har et vann og avløps system som er sikret mot frost. Kap.16 vedr. Heis anses ikke relevant Kap.17 gjelder ikrafttreden og overgangsbestemmelser.	Disse kap. er ikke vurdert spesielt. Når det gjelder kap. 15 er installasjoner bygget inn etter samme standard NS EN 1647 som for campingvogner, og har ut fra dette samme sikkerhet som for campingvogner. Kravene i §15-5 og §15-8 om at installasjoner skal sikres mot frost er nok i flere tilfeller fraveket da	(11)

	vognene er i bruk stort sett sommerstid.	
--	--	--

3 Avvikene oppsummert fra TEK eller VTEK

1	(§8-3) Byggverk skal plasseres slik at det tas hensyn til lys- og solforhold, samt lyd- og vibrasjonsforhold: Vognen som er plassert på campingplasser står ofte så tett at det kan oppleves at lydskilte mellom enhetene ikke er så god som i et hyttefelt.
2	(§9-2) Det skal velges produkter til byggverk uten, eller med lavt, innhold av helse- eller miljøskadelige stoffer. Er det helsefarlige produkter? Selv om vognene er levert etter Norsk standard NS-EN 1647:2012 som har boligkrav til helse og sikkerhet. Er kravene ikke så detaljert som VTEK 10 sine preaksepterte løsninger.
3	(§10-2) Det er oppgitt i NS-EN 1647 at vognene skal tilfredsstillende en viss snølast, men det er varierende hva de tåler. Vår type som ble sett på tåler maks 1,5 kN/m ² snølast. Dette tilsvare klasse i B i nevnte standard. Dette er ikke i henhold til kravene til fritidsboliger i Larvik som er 4 kN/m ² . Beste snølast klasse i NS EN 1647 er klasse D som tilsvarer 3 kN/m ² . Noen villavogner blir imidlertid spesiallaget for norske forhold og bedre styrke mot snølast på tak.
4	(§10-3) Det er ikke montert snøfangere på tak foran oppholdssoner på de typene vi har sett på. Men vognene er basert på sommerturisme og står tomme om vinteren.
5	(§11-6) Brannspredning mellom byggverk: De fleste vogner står betydelig tettere enn at de har en innbyrdes avstand på 8 meter. Konsekvensen av å innføre et 8 meters krav mellom vognene er at det må settes av større arealer til camping (bebyggelse og anlegg) enn det som nå er satt av i kommunedelplan for camping. Det er ikke satt av tilstrekkelige arealer for at det skal kunne oppnås 8 meter mellom de ca. 400 villavognene som finnes i Larvik i dag. Kommunedelplan må revideres og det må settes av en del dekar ekstra til formålet. For de fleste campingplassene vil det medføre at LNF områder må transformeres til byggeområder. En kan vanskelig se at det finnes mulighet til å finne ekstra areal om det kommer 8 meters krav til villavogner / store vogner. Når det gjelder sikkerhet vil de fleste villavogner være betydelig sikrere enn ordinære campingvogner i forhold til den materialbruk og oppbygning de har.
6	(§11-8) Vinduer i villavognene er ikke klassifiserte, og vogner står tettere flere steder enn det TEK tillater for fritidsboliger. Samme konsekvens som over.
7	(§11-14) Kravet til dørbredde er min. 70 cm for campingvogner og villavogner i NS EN 1647 mens TEK har krav om 90 cm. Dørbredder på villavogner er jevnt over smalere enn det som er vanlig for tradisjonelle fritidsboliger.
8	(§12-7) TEK's anbefaling på romstørrelse: For boenhet anbefales et minste areal på 7 m ² for rom for varig opphold. Flere Villavogner har soverom som har størrelse på 3 m ² .
9	 (§12-20) Kontrastmerket med glassmarkør synlig fra begge sider i to høyder med senter 0,9 m og 1,5 m over ferdig gulv mangler på de fleste vogner.

10	(§13-5) Det er ikke vanlig med radonsperre på villavogner. Og det er ikke kjent at det noen gang er målt radonnivå i slike vogner.
11	(§§15-5 og 15-8) Følgende skal minst være oppfylt for vann og avløpsanlegg: Anlegget skal sikres mot frost.

MOTTATT

03 NOV 2015

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Larvik kommune
Postboks 2020
3255 LARVIK

LARVIK KOMMUNE	
Arkiv Sak ID	10/6579
Journalpost ID	
03 NOV 2015	
Klassering	

Deres ref.
15/78887

Vår ref.
15/830 EP KHU/SCH/bj

Dato
29.10.2015

Spørsmål om innløsningskrav fra campingvogneiere

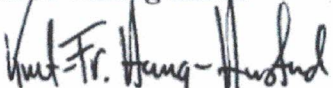
Vi viser til brev 14. oktober 2015 hvor det bes om departementets syn på muligheten for at campingvogneiere vil kunne fremme krav om innløsning etter tomtfesteloven, og om det eventuelt vil bli vurdert å gjøre endringer for å forhindre slike innløsningskrav.

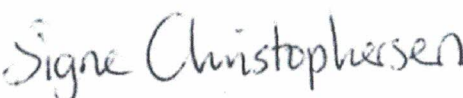
Departementet har vanskelig for å se at det vil være en aktuell problemstilling at campingvogneiere vil kunne komme i posisjon til å fremme et innløsningskrav etter tomtfesteloven §§ 32 flg. Et innløsningskrav etter de aktuelle bestemmelsene i tomtfesteloven forutsetter at loven kommer til anvendelse, og at det er tale om et festeforhold knyttet til bolighus eller fritidshus. I tillegg kreves det i utgangspunktet at festeavtalen har vart i 30 år.

Det fremgår av tomtfesteloven § 1 første ledd at loven gjelder feste av grunn til hus som festeren har eller får på tomte. Videre følger det av fjerde ledd at loven ikke gjelder grunnleie der hovedformålet er annet enn hus og bruk i forbindelse med hus. Uten at departementet har full oversikt over hva som forstås med «campingenheter», legger vi til grunn at det ikke er tale om bygningskonstruksjoner som regnes som bolighus eller fritidshus. For øvrig vises det til tomtfesteloven § 5 om hvilke krav som stilles til en festeavtale.

Så lenge departementet har vanskelig for å se at det her er tale om et festeforhold som gir grunnlag for et innløsningskrav, vil det ikke være aktuelt å vurdere eventuelle lovendringer.

Med vennlig hilsen


Knut-Fredrik Haug-Hustad e.f.
lovrådgiver


Signe Christophersen
rådgiver